

Noregs vassdrags- og energidirektorat
v/ Frank Jørgensen
Postboks 5091
Majorstua, 0301

Bergen 31.mars 2009

Uttalelse til Botnen kraftverk i Botnaelva, Odda kommune i Hordaland.

Kraftkarene AS i lag med lokale grunneiere har søkt om å få bygge et 2,855 MW kraftverk i Botnaelva med en beregnet årlig produksjon på 8,32 GWh.

Naturvernforbundet Hordaland (NVH) er fylkes største natur- og miljøvernorganisasjon og er et fylkeslag av Norges Naturvernforbund. Organisasjonen er basert på frivillig arbeid og har som formål å verne om naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig aktivitet ikke overskrider tålegrenser i naturen.

Generelt om småkraftutbygging i Hordaland

Man har de siste årene sett at utbygging av mindre kraftverk legger et enormt press på vassdragsnaturen i Norge og da spesielt i Hordaland. Fylkeskommunen har derfor tatt initiativ til å utvikle en fylkesdelsplan for små vannkraftverk som nå snart skal ut på høring. Etter vår mening burde samtlige søknader settes på vent inntil denne er på plass slik som det åpnes for i Olje- og energidepartementets(OED) retningslinjer for små vannkraftverk.

Om søknaden

Naturmangfold

I forbindelse med utredningen av naturmiljø og biologisk mangfold er det blitt påvist flere delområder med BM-verdi (biologisk mangfold) og viktige naturområder. Det gjelder fosser og fossenger knyttet til 2 sidebekker som er planlagt tatt inn i prosjektet. Her vokser det kravfulle karplanter, blant annet søterot, og flere fuktighetskrevende mosearter i sprutpåvirkede fossesprøytsoner. Når man ser på omslagsbildet til NNI-rapporten (og på side 23, samme bilde) som viser en mindre foss med fuktenger, ser man tydelig hvor frodig og fuktighetskrevende dette området er.

Videre nedover i skråningene mot hovedelven er det et rikt artsinventar med karplanter og også høgstaude/storbregneutforminger. Søterot er på rødlisten 2006 kategorisert som nær truet (NT). 2 fosser med mindre fosserøyksoner blir klassifisert som lokalt viktige naturområder. Det er også en bekkekløft som med bakgrunn i kostnadsrammen for undersøkelsen ikke er blitt videre undersøkt. Det er heller ikke gjort spesifikke undersøkelser av faunen tilknyttet elvemiljøet.

I vurderinger av konsekvenser for biologisk mangfold skal føre-var prinsippet ligge til grunn. Norge har forpliktet seg til å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010 og den største trusselen mot biologisk mangfold er nettopp arealinngrep. Samtidig vet man også at svært mange rødlistearter har sitt tilholdssted i vassdragene på grunn av de mange ulike og varierende naturtypene man finner der.

Bekkekløfter er en av våre mest varierte og dramatiske naturtyper med konstant høy fuktighet. De store vekslingene i de lokale naturforhold gir et høyt arts mangfold og et stort potensial for innslag av rødlistearter. Liten tilgjengelighet på grunn av vanskelig topografi resulterer ofte i stabile miljøforhold.

Etter vår mening kan og bør NVE pålegge utbygger kostnaden av å gjøre tilstrekkelige undersøkelser av bekkekløften. Dette til tross for, og kanskje nettopp fordi, naturtypen er vanskelig tilgjengelig.

Funnet av den nær truede planten Søterot krever også hensyn. Våren 2009 mottok ordfører Gard P.A. Folkvord i Odda kommune et kort med en oppfordring i fra Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim om å ta vare på

søteroten. I beskrivelsen står det blant annet at "Noen store bestander på Vestlandet har dessuten forsvunnet ved vannkraftutbygging" (...) I Odda er den kommuneblomst". Søknaden nevner funnet, men gir ingen beskrivelse av hvordan utbygger spesifikt vil forholde seg til dette funnet.

Friluftsliv/reiseliv

Under punkt 3.11 "brukerinteresser" beskriver søknaden at området er lite brukt som turområde. NVH vil her kun opplyse om å ha mottatt henvendelser i fra privatpersoner som ikke er tilknyttet organisasjonen og som er bekymret for hvordan prosjektet vil påvirke områdets verdi.

Det er også en "aukende satsning på reiseliv i Røldal, både med ski og hytteturisme. Også vandringer på pilgrimsleiene til Røldal har økende interesse for tilreisende." står det å lese i beskrivelsen av Røldal i utkastet til fylkesdelsplanen for små vannkraftverk i Hordaland. I vurderingen av slike prosjekt bør man i større grad ta hensyn til framtidig bruk av området.

På kulturminner viser søknaden kun kort til at det ikke er automatisk fredete kulturminner i influensområdet og viser så til et særdeles kornete kartutsnitt i fra Riksantikvarens kartdatabase. Her burde søknaden vært litt mer utfyllende enn bare å konkludere med at kulturminner i området ligger utenfor influensområdet. Så vidt NVH har forstått det på andre kilder er det snakk om en av de gamle pilegrimsveiene som går i fra Røldal og det skal også ha vært arrangert turer i tilknytning til denne. Selv om prosjektet ikke skulle komme direkte i konflikt med kulturminnene så kan en reduksjon av områdets naturverdi også redusere opplevelsen av disse.

NVH har videre vært i kontakt med kulturminneavdelingen hos Fylkeskommunen og forstått det slik at man også der ønsket å se nærmere på potensielle konflikter med disse minnene.

Sårbart fjellområde

Inntaket i Botnaelva, kote 785 moh, og overføring av tre bekker, fra kote 815 til kote 900 moh, vil medføre inngrep i et sårbart høyfjellsområde. Terrenget i denne høyden er også åpnere slik at inngrepene og bortfallet av elvene vil være mye mer synlig i et åpnere landskapsrom

Totalvirkning

I utkastet til fylkesdelsplanen er Røldal et eget delområde. NVE har beregnet seg fram til 29 potensielle småkraftverk i dette området, hvorav 17 er under 3kr/kWh. Etter NVH er sin erfaring samtlige av disse 17 potensielle kraftverkene enten søkt utbygd eller på planleggingsstadiet. En må også ha i mente de tidligere store utbyggingene i Røldal og vassdraget. NVH mener det må vises oppmerksomhet på totalomfanget i et slikt geografisk begrenset område og at hvert enkelt prosjekt må vurderes strengere enn det som kanskje er normalt. Ellers vil de naturfaglige, sosiale og samfunnsmessige forhold, inkludert annen økonomisk aktivitet, bli skadelidende i et uforholdsmessig omfang. Problemstillingen krever en mer helhetlig tenkning i forhold til det hvert enkelte prosjekt er påkrevet.

Samfunnsinteresser

Prosjektet har med en kraftproduksjon på 8, 32 GWh tilnærmet null samfunnsinteresser i et distrikt som er en av Norges største kraftleverandører.

Inntekter til Odda kommune i form av skattlegging er ytterst marginale.

Ingen av de fire grunneierne har fast bopel i Botnen og alle har annet lønnet arbeid. Prosjektet har derfor ingen betydning for bosettingen.

Sluttkommentarer

Naturvernforbundet Hordaland mener at søknaden ikke oppfyller kravet om biologiske undersøkelser så lenge det ikke er gjort tilstrekkelige undersøkelser av bekkekløften som er en svært viktig naturtype for biologisk mangfold. At dette vil overskrive kostnadsrammen for kartleggingsarbeidet bør ikke telle som et argument for at det er gjort tilstrekkelig utredning. Her bør føre-var prinsippet være førende og tilsi at man behandler bekkekløften som om den skulle inneholde rødlistearter inntil det motsatte kan sannsynliggjøres.

Etter vår mening har søknaden vesentlige mangler når det kommer til sine beskrivelser og kartlegging av konflikter med overnevnte tema. Den gir ingen beskrivelser eller kommentarer til hvordan man vil forholde seg til de anbefalinger og funn som er gjort i forbindelse med kartleggingsarbeidet. Vi vil advare mot en holdning der slike undersøkelser kun blir en formalitet.

Med tanke på det utbyggingspresset man nå ser i Røldal bør NVE også vurdere å sette i gang et helhetlig kartleggingsarbeid i elver knyttet til potensielle småkraftprosjekt i området.

Naturvernforbundet Hordaland mener at konfliktene under hvert tema samt en totalvurdering tilsier at søknaden må avvises slik den i dag foreligger.

Vennlig hilsen
Naturvernforbundet Hordaland
(.Sign)

Alexander Hovland
Saksbehandler